

Snabb information avgörande för minskad smittspridning

För att landstingens smittskyddsarbete ska fungera effektivt är det viktigt att de har verktyg för att snabbt hitta personer som kan ha smittats av till exempel klamydia. InfoTorgs information underlättar arbetet.

Det allra viktigaste för att vända trenden med fler fall av könssjukdomar är ökad kondomanvändning, enligt smittskyddssköterskan Annica Jonasson. Men med snabb information kan man hindra viss smittspridning.

Klamydia vanligast

Drygt 60 olika sjukdomar är anmälningspliktiga enligt smittskyddslagen. Allt från pest och rabies till mässling och röda hund. Men STI (Sexually Transmitted Infections) dominerar kraftigt. Vanligast är klamydia, men även gonorré, hiv, klamydia och syfilis förekommer.

Antalet fall av klamydia och andra könssjukdomar ökar stadigt. Annica Jonasson, Landstinget Västernorrlands smittskyddssköterska, baserad i Sundsvall, berättar att det är mycket viktigt att snabbt hitta de smittade, som oftast är yngre killar och tjejer.

– Dels för deras egen skull, obehandlade infektioner kan ge allvarliga konsekvenser på sikt. Dels för att personerna inte ska sprida sina eventuella infektioner vidare, förklarar hon.

Sökarbete i två led

Hur Sveriges 20 olika landsting organiserar sitt sök- arbete varierar. I Västernorrland arbetar man i två led. Det första är en smittspårare, en sjuksköterska som tar emot anmälningar om konstaterade fall av STI (Sexually Transmitted Infections).

– Hon gör enkla sökningar via InfoTorg, och hittar på så vis de allra flesta som söks.

En smittad person kallas i sjukvårdsterminologin för indexperson. Han eller hon är enligt lag skyldig att uppge samtliga sexpartners under det senaste året.

De tio första månaderna 2010 har smittspåraren haft närmare 700 ärenden. De cirka tio procent som hon inte nått framgång med hamnar på Annica Jonassons bord.

– Jag gör grundliga sökningar hos InfoTorg av dessa svåra så kallade paragrafärenden, och i ungefär åtta fall av tio lyckas jag, berättar hon.

Det är mycket viktigt att snabbt hitta de smittade, som oftast är yngre killar och tjejer.

Telefonnummer har hon sällan nytta av, de hon letar efter har oftast kontantkort i mobilerna. De flesta hittas med hjälp av personnummer och adresser. För att kunna vara helt säker får hon ibland begära kompletterande upplysningar av indexpersonerna.

– Tidigare använde vi vår egen registertjänst Folke, men den största nackdelen med den är att den saknar uppgifter om personer utanför Västernorrland. Sexuella kontakter låter sig inte påverkas av länsgränser, säger hon och tillägger:

– Dessutom är det enklare och snabbare att använda InfoTorgs tjänster.

InfoTorgs Familjebild kan Annica Jonasson inte använda, av det enkla skälet att den som kan ha blivit smittad vanligen inte vill att hans eller hennes föräldrar ska få veta detta. Ännu känsligare kan det vara om indexpersonen är sambo, gift eller liknande.

De hon hittar skickar hon brev till, där personen uppmanas att uppsöka primärvården. Det gör också de allra flesta så gott som genast. Ett eventuellt andra brev skickas rekommenderat och i ett tredje ingår delgivning via polisen.

Enligt smittskyddslagen är drygt 60 olika sjukdomar anmälningspliktiga. Det handlar om allt från pest och rabies till mindre allvarliga åkommor som mässling och röda hund. Av STI, som dominerar kraftigt såväl i Västernorrland som i andra län, ingår gonorré, hiv, klamydia och syfilis. Klamydia är klart vanligast.

Antalet fall klamydia ökar

Trots insatser på en lång rad olika plan ökar alltså såväl antalet fall av klamydia som andra STI stadigt.

– Men möjligheten att göra klamydiatest via nätet har gjort det lättare för oss att nå killarna, som vi annars har svårare att komma i kontakt med, säger Annica Jonasson.

Hon berättar att det allra viktigaste för att vända STI-utvecklingen är ökad kondom användning.

– Jag hoppas att jag med mitt arbete bidrar till att minska smittspridningen. Men om alla använde kondom skulle vi inte behöva InfoTorgs tjänster i lika stor utsträckning, konstaterar hon.